

**CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA**

Broj: 02-03-6369/1

Podgorica, 03.07.2014. godine

**MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
-n/r ministra, g-dina Branimira Gvozdenovića-**

Poštovani,

Povodom *Predloga strategije ekoremedijacije u Crnoj Gori*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst *Predloga strategije* i pripremljeni Izveštaj o sprovedenoj analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Na osnovu uvida u dostavljeni tekst i Izveštaj o analizi uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, u višegodišnjem periodu potrebna su finansijska sredstva u iznosu od oko 2,5 mil. €, s tim što se za sve investicije predviđa prihod od najmanje 50% dok je za preostalih 50% predviđeno da će se obezbijediti iz sredstava budžeta države i lokalnih samouprava ili putem kreditnih zaduženja opština.

Ministarstvo finansija, u načelu, sa aspekta budžeta daje saglasnost na *Predlog strategije ekoremedijacije u Crnoj Gori*. Međutim, imajući u vidu Smjernice makroekonomske i fiskalne politike 2014 – 2017, prema kojima kvalitet javnih finansija u narednom periodu karakteriše nastavak fiskalnog prilagođavanja i racionalizacije budžetske potrošnje, kao i usklađivanje javnih finansija sa regulativom i praksom u EU neophodno je uticati na smanjenje diskrecione potrošnje.

S tim u vezi, neophodno je dinamiku realizacije mjera u tekućoj godini predviđenih strategijom čije finansiranja će biti predviđeno iz budžeta države, prilagoditi sredstvima koja su planirana Zakonom o budžetu Crne Gore za 2014. godinu za navedene namjene kod organa koji su prepoznati kao nosioci mjera. Dinamika realizacije mjera u narednom periodu biće predmet razmatranja prilikom izrade zakona o budžetu za odnosnu godinu. Sprovođenje aktivnosti čije je finansiranje predviđeno iz sredstava donacija ili putem kreditnih zaduženja realizovaće se do visine ostvarenja sredstava, poštujući član 8 i 9 Zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu, dok će obezbjeđenje sredstava putem kreditnih zaduženja opština zavisiti od mogućnosti zaduženja definisanog Zakonom o finansiranju lokalne samouprave.

S poštovanjem,

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

NAZIV DOKUMENTA

PREDLOG STRATEGIJE EKOREMEDIJACIJE U CRNOJ GORI

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Strategija ekoremedijacije u Crnoj Gori je dokument koji na sveobuhvatan način analizira stanje životne sredine i predlaže rješenje problema ugroženosti životne sredine, posebno zaštite biološke raznovrsnosti, kvaliteta zemljišta i voda na pojedinim lokacijama na ekonomski racionalan i ekološki održiv način, a u integrisanoj formi sa već važećim sektorskim strategijama. Problemi koje je moguće riješiti primjenom ekoremedijacije su: tretman otpadnih voda za manja naselja, tretman kanizacionog mulja, sanacija i rekultivacija odlagališta otpada, tretman ocjednih voda sa deponija, zaštita izvora vode za piće, zaštita i revitalizacija vodotoka i degradiranih površina (uticaj požara, erozije, kamenoloma, kopova rudnika), podizanje svijesti o životnoj sredini i sl.
- Životna sredina, posebno biološka raznovrsnost, kvalitet zemljišta i voda ugroženi su povećanjem urbanizacije posebno u dijelu zaštićenih područja, priobalnom pojasu i planinskim rizortima, intenzivnom, često i prekomjernom sječom šuma i eksploatacijom rječnog šljunka, nezakonitim korišćenjem prirodnih resursa i sl.
- Navedeni problemi uzrokuju uništavanje prirodnih staništa, prekomjerno iskorišćavanje vrsta, fragmentaciju prirodnih ekosistema ugroženosti autohtonih i pojava alohtonih biljnih vrsta, eutrofikaciju vodnih područja, ugroženost močvarnih, priobalnih i marinskih oblasti i sl. Navedeni problemi uzrokuju i ugroženost kvaliteta zemljišta, a time i smanjenje poljoprovrednih područja.
- Ugroženost kvaliteta životne sredine prije svega ima negativan uticaj na kvalitet života građana. Indirektno neadkvatan kvalitet životne sredine utiče na razvoj turizma i uopšte na poslovni ambijent u Crnoj Gori.
- Ukoliko se ne obezbijedi sistemski način rješavanja navedenih problema, u okviru koga ekoremedijacija zbog svog integralanog pristupa zauzima posebno mjesto, nastavilo bi se ugrožavanjem kvaliteta životne sredine i zdravlja ljudi, došlo bi do dalje devastacije prostora, zagađenja zemljišta i vodnih tijela u Crnoj Gori. Posebno bi bilo ugroženo očuvanje biološke raznovrsnosti, što će imati direktan negativan uticaj na proces

progovora i prlongiranje roka u kome će Crna Gora dobiti status punopravnog član EU.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Cilj Strategije ekoremedijacije je definisanje i implementacija integralnog i održivog načina zaštite životne sredine u Crnoj Gori.
- Donošenjem Strategije ekoremedijacije stvaraju su potrebni preduslovi za ostvarenje cilja koji je usklađen sa ciljevima definisanim u sektorskim strategijama (Nacionalnoj strategiji održivog razvoja, Strateškom master planu za upravljanje otpadom, Master planom odvođenja otpadnih voda Crnogorskog primorja i opštine Cetinje, Strateškim master planom za kanalizaciju i otpadne vode u centralnom i sjevernom regionu Crne Gore, Startegijom očuvanja biodivreziteta i sl).
- Startegijom ekoremedijacije Crne Gore, je na konkretnim primjerima (lokacijama), dat predlog rješenja za sanaciju određenih problema životne sredine u integrisanom obliku sa već važećim sektorskim strategijama, pri čemu se smanjuju troškovi, a dobijaju isti ili bolji rezultati.
- Upotrebom ekoremedijacionih mjera, mnogi od problema životne sredine mogu se riješiti ili ublažiti. Koncept ekoremedijacija koristi prirodne procese i sisteme za zaštitu i obnovu ekosistema. Među najpoznatijim ekoremedijacionim mjerama su biljni sistemi za prečišćavanje otpadnih voda, sistemi za prečišćavanje ocjernih otpadnih voda sa deponija, suprirodni sistemi za sanaciju odlagališta otpada, tampon zone, vegetacijski pojasevi, revitalizacije vodotoka, prevencija erozije, zaštita vodoizvorišta, mjere za obnovu devastiranih površina (od požara, kamenolomi, kopovi rudnika, goleti..) i slično;

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).

Objasni preferiranu opciju?

- Opcija održavanja statusa „status quo“ ne odgovara Ustavnoj odrednici da je Crna Gora ekološka država, i neprihvatljiva jer ima direktan negativan uticaj na dinamiku procesa evroatlanskih integracija. Primjena ekoremedijacije kao specifičnog metoda zaštite životne sredine zajedno sa drugim načinima i metodama zaštite životne sredine obezbijediće zdraviju životnu sredinu i održivo upravljanje prirodnim resursima ne samo ove već i budućih generacija koje treba da žive na prostoru Crne Gore.

- Strategijom ekoremedijacije Crne Gore, omogućava se rješenje pojedinih ekoloških problema u skladu sa principima održivog razvoja i obezbjeđuje za pojedine ugrožene lokacije jeftinija i efikasnija rješenja.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Direktno pozitivan uticaj će imati na građane opština, u kojima se nalaze lokacije koje su obuhvaćene projektima predloženim Strategijom ekoremedijacije i turisti, dok u širem kontekstu pozitivan uticaj realizacije projekata odrazit će se na čitavu Crnu Goru i region; ne prepoznaju se negativni uticaji koji mogu biti izazvani implementacijom ovog dokumenta.
- Ukupan iznos potrebnih sredstava za projekte za koje su urađena konceptualna rješenja u okviru Strategije ekoremedijacije, procjenjuje se na oko 2,5 miliona €; Za sve investicije predviđa se prihod od najmanje 50% donacija i 50 % internih sredstava ili kredita; Imajući u vidu izloženo, oko 1,25 miliona €, je potrebno obezbjediti iz inernih sredstava (u okviru bužeta opština, Kapitalnim Budžetom ili kreditnim zaduženjem opština) u višegodišnjem periodu;

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda?

Obrazložiti.

- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Ukupan iznos potrebnih sredstava za projekte za koje su urađena konceptualna rješenja u okviru Strategije ekoremedijacije, procjenjuje se na oko 2,5 miliona €; Za sve investicije predviđa se prihod od najmanje 50% iz donacija i 50 % iz internih sredstva ili kredita; Imajući u vidu izloženo, oko 1,25 miliona €, je potrebno obezbjediti iz inernih sredstava (u okviru bužeta opština, Kapitalnim Budžetom ili kreditnim zaduženjem opština);
- Potrebna sredstva nije potrebno obezbjediti jednokratno, već u višegodišnjem periodu (npr. izgradnja sistema za tretman otpadnih voda u Šavniku je procjenjena na 250 000 €, od čega najmanje 125 000 €, obezbjeđuje se iz donacije, a ostalih 125 000 €, iz internih sredstava u periodu od 2-e godine, što iznosi 75 000 € po godini); Za projekte sušenja i tretmana mulja sa PPOV-a u Mojkovcu su već obezbjeđena sredstva iz donacija u ukupnom iznosu (100 %), kao i za izgradnju sistema za tretman otpadnih voda na bungalovima u Biogradskoj Gori.
- Akcioni plan za sprovođenje ERM mjera u Crnoj Gori za period 2014-2020 je dio Strategije ekoremedijacije Crne Gore i sadrži mjere i aktivnosti moguće primjene ERM mjera u širem kontekstu, kao i pregled aktivnosti i procjenu troškova za mjera i aktivnosti za koje su urađena konceptualna rješenja (izgradnja sistema za prečišćavanje otpadnih voda u Šavniku, naselju Vranjina, bungalovima u Biogradskoj Gori, primjena ERM mjera na Cetinju, izgradnja sistema za sušenje i tretman kanalizacionog mulja sa PPOV-a u Mojkovcu, sanacija i rehabilitacija deponije komunalnog otpada u Plavu, ERM mjere za zaštitu kanala Port Milena, zaštita izvorišta vode "Krkori" u Andrijevici, uspostavljanje ERM poligona i sl.);

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

- Projekat Strategija ekoremedijacije u Crnoj Gori realizovan je u skladu sa Ugovorom o donaciji 2011/2012 između Ministarstva održivog razvoja i turizma Crne Gore i Centra za međunarodnu saradnju i razvoj Republike Slovenije, koji je potpisan 05.07.2012. godine od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma, odnosno 09.07.2012. godine od strane CMSR-a, nakon čega je izabran obrađivač predmetnog projekta (Limnos d.o.o. iz Ljubljane);

- U okviru izrade dokumenta bilo je uključeno više crnogorskih institucija kao što su:

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo ekonomije, Zavod za školstvo, Agencija za zaštitu životne sredine, Nacionalni parkovi Crne Gore, "Vodacom" doo, "Procon" doo, Metalurško-tehnološki fakultet, opštine, NVO Zajednica opština itd.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Potencijalne prepreke u implementaciji mogu biti nedostajuća finansijska sredstva i pripreme aktivnosti na realizaciji projekata, koje se mogu minimizirati efikasnim planiranjem;
- Ministarstvo održivog razvoja i turizma i lokalne samouprave će pratiti implementaciju dokumenta;

Podgorica, 05.06.2014. godine

MINISTAR
Branimir Gvozdenović

